

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞININ BAŞLAMASI VE BLOKLAŞMA

Dünya Savaşı'nın Genel Çerçevesi

- 1.Dünya Savaşı, tarihteki ilk küresel savaş olarak kabul edilir.
- Savaş, Avrupalı devletler arasındaki **ekonomik rekabet, sömürge yarışı, milliyetçilik akımı, silahlanma yarışı**, ve **bloklaşma** gibi uzun süredir devam eden sorunların bir sonucudur.
- 19.yüzyılın başlarında Avrupa'da büyük güçler arasındaki rekabet, dünyanın pek çok yerini etkileyen bir gerilim ortamı oluşturmuştu.
- Bu ortam kısa süre içinde bir dünya savaşına dönüşmüştür.

1.Dünya Savaşı'nın Genel Nedenleri

- ❖ **Sömürgecilik ve Ekonomik Rekabet**
 - ✓ Sanayi İnkılabı'ndan sonra devletler daha fazla **hammadde ve pazar arayışına** girdi.
 - ✓ İngiltere, Fransa ve Almanya özellikle Asya ve Afrika'da **sömürge mücadelesi** yürüttü.
 - ✓ Almanya geç sanayileştiği için diğer devletlerin sömürgelerine göz dikti, rekabet arttı.
- ❖ **Milliyetçilik Akımı**
 - ✓ **Fransız İhtilali** ile yayılan milliyetçilik, çok uluslu devletlerde (Avusturya-Macaristan, Osmanlı Devleti) isyanlara yol açtı.
 - ✓ Balkanlarda bağımsızlık istekleri arttı.
 - ✓ Rusya, "**Panslavizm**" politikasıyla Balkanlardaki Slavları destekledi, gerilim yükseldi.
- ❖ **Silahlanma Yarışı**
 - ✓ Devletler birbirlerine üstünlük sağlamak için ordularını modernleştirdi.
 - ✓ Yeni silahlar üretildi: ağır toplar, makineli tüfekler, zırhlı gemiler.
 - ✓ Bu durum savaş ihtimalini daha da artırdı.

❖ Bloklaşma (İttifakların Kurulması)

Avrupa'da iki büyük askerî blok ortaya çıktı:

İtilaf Devletleri (Üçlü İtilaf)	İttifak Devletleri (Üçlü İttifak)
İngiltere	Almanya
Fransa	Avusturya-Macaristan
Rusya	İtalya (savaşta taraf değiştirmiştir)

- ❖ Bloklaşma nedeniyle iki devlet arasındaki bir sorun, kısa sürede tüm devletleri etkileyen bir krize dönüşebiliyordu.
- ❖ **Siyasi Rekabet ve Sömürge Çatışmaları**
 - ✓ Osmanlı toprakları üzerinde İngiltere, Fransa ve Rusya'nın planları vardı.
 - ✓ Almanya ise Orta Doğu'da etkisini artırmak istiyordu (Bağdat Demiryolu).
 - ✓ Kuzey Afrika, Balkanlar ve Orta Doğu'da rekabet çok yoğundu.

1.Dünya Savaşı'nın Özel Nedenleri

- **İngiltere ve Almanya:** Aralarındaki büyük **ekonomik rekabet** ve sömürge kapma yarışı
- **Fransa ve Almanya:** Fransa'nın, zengin kömür yatağı olan **Alsas-Loren** bölgesini Almanya'dan geri almak istemesi.
- **İtalya:** Siyasi birliğini geç tamamladığı için yeni **sömürgeler** arayışı içine girmesi.
- **Rusya (Panslavizm):** Tüm Slavları birleştirme politikasıyla Balkanlar'a hakim olma ve **sıcak denizlere** inme hayali.
- **Avusturya-Macaristan ve Rusya:** Balkanlar'a kimin hakim olacağı konusundaki büyük çekişme.

1. Dünya Savaşı'nın Çıkış Kıvılcımı (Tetikleyici Olay)

- 28 Haziran 1914 – Franz Ferdinand Suikastı
- Avusturya-Macaristan Velihi Franz Ferdinand, Saraybosna ziyareti sırasında bir Sırp milliyetçisi tarafından öldürüldü.
- Bu suikast savaşın başlamasına yol açan kıvılcım oldu.

Suikastın Sonuçları:

- Avusturya-Macaristan → Sırbistan'a savaş açtı.
- Rusya → Sırbistan'ın yanında yer aldı.
- Almanya → Avusturya-Macaristan'ı destekledi.
- Fransa ve İngiltere → Almanya karşısında savaşa girdi.
- ✚ Yerel bir çatışma, kısa sürede dünya savaşına dönüştü.

1. Dünya Savaşı'nda Bloklaşma ve Savaşın Yayılması

Savaş Başlamadan Önce:

İtilaf Devletleri (Üçlü İtilaf)	İttifak Devletleri (Üçlü İttifak)
İngiltere	Almanya
Fransa	Avusturya-Macaristan
Rusya	İtalya (savaşta taraf değiştirmiştir)

Savaş Başladıktan Sonra:

İtilaf Devletleri (Üçlü İtilaf)	İttifak Devletleri (Üçlü İttifak)
İngiltere	Almanya
Fransa	Avusturya-Macaristan
Rusya	Osmanlı Devleti
İtalya (savaşta taraf değiştirmiştir)	Bulgaristan
ABD, Japonya, Sırbistan, Karadağ, Yunanistan vb.	

Savaşın Gelişimi

- Savaş Avrupa'da başlasa da çok kısa sürede küresel bir boyut kazandı.
- Devletler sömürgelerinden asker ve kaynak getirerek savaşa dâhil oldular.
- Cephe sayısı arttı: Avrupa, Afrika, Orta Doğu, Kafkasya ve Pasifik'te çatışmalar yaşandı.

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI VE OSMANLI DEVLETİ

Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na Girmesi

- Osmanlı Devleti Savaş Öncesinde Osmanlı Devleti savaş öncesinde hem siyasî hem askerî anlamda zor bir dönemden geçiyordu.
- Balkan Savaşları'nda alınan yenilgiler, ordunun gücünü zayıflatmış ve nüfusu azaltmıştı.
- Anadolu'ya gelen göçmenlerle birlikte ekonomik ve sosyal sıkıntılar arttı.
- Devlet, Avrupa'da oluşan ittifak blokları içinde yer almak istiyor fakat kabul görmüyordu.

Osmanlı Neden İttifak Devletlerine Yaklaştı?

- İngiltere ve Fransa Osmanlı'yı kendi bloklarına almak istemedi.
- Almanya ekonomik ve askerî olarak Osmanlı'ya daha yakındı.
- Osmanlı, siyasi yalnızlıktan çıkmak ve kaybettiği toprakları geri almak umuduyla Almanya'ya yaklaştı.
- Boğazların güvenliği, kapitülasyonların kaldırılması gibi konularda Almanya destek veriyordu.

Osmanlı Devleti'nin Savaşa Girmesine Yol Açan Olaylar

- **Goben ve Breslau (Yavuz – Midilli)** Olayı İngiltere'den kaçan iki Alman zırhlısı Osmanlı'ya sığındı.
- Osmanlı bu gemileri satın aldığını açıkladı ve “Yavuz” ve “Midilli” isimlerini verdi.
- Gemilerin Karadeniz'de Rus limanlarını bombalaması, Osmanlı'nın fiilen savaşa girmesine yol açtı.

Osmanlı'nın Resmen Savaşa Girişi

- 2 Kasım 1914: Rusya, Osmanlı'ya savaş açtı.
- Ardından İngiltere ve Fransa da Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etti.
- Böylece Osmanlı, İttifak Devletleri yanında savaşa katıldı.

Osmanlı Devleti'nin Savaştığı Cepheler

- ❖ Osmanlı Devleti'nin savaştığı cepheler Taarruz Cepheleri, Savunma Cepheleri ve Müttefiklere Yardım Amaçlı Cepheler olmak üzere üç grupta incelenir.

Taarruz Cepheleri

Kafkas Cephesi

Amaç: Kars, Ardahan ve Batum'u geri almak, Orta Asya Türkleri ile bağlantı kurmaktır.

- Osmanlı Devleti bu cephede Ruslarla savaşmıştır.
- Sert kış şartları ve lojistik yetersizlikler nedeniyle Osmanlı ordusu ağır kayıplar vermiştir.
- Başarısızlıkla sonuçlanmıştır.

Asılsız Ermeni İddiaları ve Tarihi Gerçekler

- 19. yüzyılda büyük devletler Osmanlı Devleti'ni zayıflatmak amacıyla **Ermeni meselesini** kullandı.
- Ermeni komiteleri isyanlar çıkardı; Osmanlı, savaş ortamının getirdiği güvenlik problemi nedeniyle **Tehcir Kanununu** çıkardı.
- Tehcir (geçici yer değiştirme), bir güvenlik tedbiridir, bir cezalandırma değildir.
- Günümüzde bu konu siyasî amaçlarla çarpıtılmaktadır.

Kanal (Süveyş) Cephesi

Amaç: İngiltere'nin sömürgeleriyle bağlantısını kesmek ve Süveyş Kanalı'nı ele geçirmektir.

- Osmanlı ordusu, kanalın stratejik önemini fark etmiş ancak yeterli hazırlık yapılamamıştır.
- Cephe başarısızlıkla sonuçlanmıştır.

✎ **Genel Sonuç:** Taarruz cephelerinde Osmanlı Devleti istediği başarıyı elde edememiştir.

Savunma Cepheleri

Çanakkale Cephesi

- ✓ İtilaf Devletleri, İstanbul'u ele geçirerek Osmanlı Devleti'ni savaş dışı bırakmak istemiştir.
 - ✓ Mustafa Kemal, Anafartalar ve Conkbayırı'nda önemli başarılar kazanmıştır.
 - ✓ Çanakkale Zaferi ile Osmanlı Devleti'nin savaştan çekilmesi engellenmiştir.
 - ✓ Bu zafer, Mustafa Kemal'i ulusal kahraman yapmıştır.
- ✧ **Önemi:** Çanakkale Zaferi, Türk milletinin moralini yükseltmiş ve Millî Mücadele'ye ilham kaynağı olmuştur.

Hicaz-Yemen Cephesi

Amaç: Mekke ve Medine'yi korumak.

- İngiltere, Arapları Osmanlı Devleti'ne karşı kışkırtmıştır.
- Cephe, ulaşım ve ikmal zorlukları nedeniyle savunulamamıştır.

Suriye-Filistin Cepheleri

- İngiltere'ye karşı savaşılmıştır.
- Petrol bölgeleri bu cephelerde etkili olmuştur.
- Osmanlı ordusu geri çekilmek zorunda kalmıştır.

Irak Cephesi

- Musul ve Abadan petrollerini ele geçirmek isteyen İngilizler, Irak Cephesi'ni açarak aynı zamanda Rusya'ya Kafkaslar üzerinden yardım götürmeyi amaçlamaktaydı.
- İngilizler, Türk ordusu karşısında **Kut'ül-Amâre'de** büyük kayıplar verdi.
- Ancak daha sonra Almanlar Türk ordusuna gerekli desteği vermeyince İngilizler önce Bağdat'ı sonra da Kerkük'ü ele geçirdi

Kutü'l-Amare Zaferi

- Irak Cephesi'nde İngiliz birlikleri Osmanlı ordusuna yenilmiştir.
- Halil Paşa komutasındaki Osmanlı kuvvetleri büyük bir zafer kazanmıştır.
- Bu zafer Türk askerinin disiplinini ve cesaretini göstermesi açısından önemlidir.

Müttefiklere Yardım Amaçlı Cepheler

Galiçya Cephesi

- Osmanlı Devleti, müttefiki Almanya ve Avusturya-Macaristan'a destek vermiştir.

Romanya Cephesi

- Osmanlı birlikleri burada da müttefiklerine yardım etmiştir.

Makedonya Cephesi

- Balkanlar'daki dengeyi korumak amacıyla asker gönderilmiştir.
- ✧ **Sonuç:** Bu cephelerde Osmanlı askerleri başarı göstermiştir ancak savaşın genel sonucunu değiştirememiştir.

Birinci Dünya Savaşı'nın Sonuçları

- Savaş sonunda **İttifak Devletleri yenildi**, Osmanlı Devleti ağır şartlara zorlandı.
- Rusya'da Bolşevik İhtilali çıktı; İtilaf Devletleri Rusya'nın savaştan çekilmesini telafi etmek için Çanakkale'de ısrarcı oldular.
- ABD savaşa dâhil oldu ve savaş dünya çapında genişledi.
- Savaş sonunda **siyasi haritalar değişti**, yeni devletler kuruldu
- Osmanlı Devleti savaştan yenik çıkmıştır.
- Mondros Ateşkes Antlaşması imzalanmıştır.
- Osmanlı Devleti fiilen sona erme sürecine girmiştir.
- Anadolu işgallere açık hâle gelmiştir.
- Türk milletinin Millî Mücadele'ye yönelmesine zemin hazırlanmıştır.

Wilson İlkeleri

- Yenilen devletlere ağır cezalar verilmemesini savundu.
- Milletlerin kendi geleceğini belirleme hakkını vurguladı.
- Açık diplomasi, denizlerde serbestlik, ekonomik engellerin kaldırılması gibi maddeler içerir.
- Osmanlı Devleti'nin çok uluslu yapısının tehdit altında olduğunu gösterir.

**MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI (30 Ekim 1918)
ve Antlaşmaya Tepkiler**

- Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı'nda yenilmesi üzerine İtilaf Devletleri ile 30 Ekim 1918'de Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalamıştır.
- Antlaşma, **Limni Adası'nın Mondros Limanı'nda** imzalanmış; Osmanlı Devleti için fiilen işgallerin ve parçalanmanın önünü açan bir belge olmuştur.

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın Maddeleri

1. Madde	"Boğazlar (Çanakkale ve İstanbul Boğazı) açılacak, Karadeniz'e geçiş serbest olacak, Boğazlar İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecektir."
-----------------	--

Yorum:

Bu maddeyle Osmanlı Devleti egemenlik haklarını kaybetmiştir. Boğazların denetiminin İtilaf Devletlerine geçmesi, İstanbul'un güvenliğini ortadan kaldırmıştır.

5. Madde	"Hudutların korunması ve iç güvenliğin sağlanması dışında Osmanlı ordusu derhâl terhis edilecektir."
-----------------	--

Yorum:

Osmanlı ordusu dağıtılarak savunmasız hâle getirilmiştir. Bu durum, işgallere karşı koymayı imkânsızlaştırmıştır.

7. Madde	"İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit edecek bir durum ortaya çıkarsa Osmanlı topraklarının herhangi bir yerini işgal edebilecektir."
-----------------	---

Yorum:

Bu madde işgallerin hukuki bahanesi olmuştur. "Güvenlik" ifadesi belirsiz olduğu için İtilaf Devletleri istedikleri yeri işgal edebilmiştir.

10. Madde	"Tos tünelleri İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecektir."
------------------	---

Yorum:

Tos tünelleri Anadolu'nun güneyini kontrol etmek açısından stratejiktir. Bu maddeyle Anadolu'nun içlerine ulaşım kolaylaşmıştır.

12. Madde	"Telsiz ve telgraf hatları İtilaf Devletleri tarafından denetlenecek; denizaltı ve torpido istasyonları teslim edilecektir."
------------------	--

Yorum:

Osmanlı Devleti'nin haberleşme özgürlüğü ortadan kalkmıştır. Millî direnişin örgütlenmesi zorlaşmıştır.

22. Madde	"Osmanlı tersaneleri, limanları ve demiryolları İtilaf Devletleri tarafından denetlenecek ve savaş süresince kullanılacaktır."
------------------	--

Yorum:

Ekonomik ve askerî altyapı İtilaf Devletlerinin kontrolüne girmiştir. Osmanlı Devleti tam bağımlı hâle gelmiştir.

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın Uygulanması

Antlaşmadan sonra İtilaf Devletleri, özellikle 7. maddeyi bahane ederek Anadolu'nun birçok yerini işgal etmiştir.

Musul → İngiltere

İzmir → Yunanistan

İstanbul, Adana, Antep, Urfa, Maraş → İtilaf Devletleri

📌 **Sonuç:** Anadolu fiilen işgal altına girmiştir.

Mondros Ateşkes Antlaşması'na Tepkiler

a) Halkın Tepkisi

- ✓ İşgallere karşı yerel direnişler başladı.
- ✓ Kuvâ-yı Millîye birlikleri kuruldu.
- ✓ Yararlı(millî) Cemiyetleri kurdu.

b) Mustafa Kemal Paşa'nın Tepkisi

- ✓ Antlaşmanın vatanın bağımsızlığını ortadan kaldırdığını savundu.
 - ✓ Millî Mücadele'nin gerekliliğini dile getirdi.
- "Bu antlaşma, Türk milletini yok etmeye yöneliktir."

c) Osmanlı Devleti'nin (İstanbul Hükümeti'in) Tepkisi

- ✓ Osmanlı Devleti'nin mevcut hükûmeti, antlaşmadaki ağır maddelere rağmen Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalayarak ülkenin fiilen sona ermiş olduğunu kabul etti.
- ✓ Dolayısıyla Osmanlı Devleti işgallere karşı sessiz ve pasif kalmıştır.

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın Sonuçları

- ✓ Osmanlı Devleti fiilen sona ermiştir.
- ✓ Anadolu işgallere açık hâle gelmiştir.
- ✓ Millî Mücadele'nin başlamasına zemin hazırlamıştır.
- ✓ Türk milletinde bağımsızlık bilinci güçlenmiştir.

Paris Barış Konferansı (18 Ocak 1919)

- ✚ Mondros'tan sonra yapılan Paris Barış Konferansı'nda Osmanlı Devleti'nin nasıl paylaşılacağı görüşülmüştür.
- ✚ İzmir'in Yunanistan'a verilmesi kararlaştırılmıştır. Bu durum Türk halkının tepkisini daha da artırmıştır.

Bilgi Notu:

Mondros Ateşkes Antlaşması, Osmanlı Devleti'ni savunmasız bırakmış; Anadolu'nun işgal edilmesine yol açmıştır. Ancak bu durum, Türk milletinin bağımsızlık mücadelesini başlatmasına neden olmuştur.

**Mondros Ateşkes Antlaşması Sonrası
Memleketin Genel Durumu**

- 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması, Osmanlı Devleti'nin fiilen sona ermesine yol açmıştır.
- Antlaşma hükümleri, İtilaf Devletlerine Osmanlı topraklarını işgal etme hakkı tanımıştır.

Bu durumun sonuçları:

- Anadolu'nun birçok bölgesi işgal edildi.
- Osmanlı ordusu dağıtıldı, silahlarına el konuldu.
- Halkta güvensizlik, umutsuzluk ve karamsarlık hâkim oldu.
- Devlet merkezi halkı koruyamaz hâle geldi.
- Bu ortamda halk, kendi kaderini kendi belirlemek zorunda kaldı.

Kuvâ-yı Millîye'nin Ortaya Çıkışı

Kuvâ-yı Millîye, Mondros'tan sonra işgallere karşı halkın kendi imkânlarıyla oluşturduğu silahlı direniş güçleridir.

Kuvâ-yı Millîye'nin Ortaya Çıkma Nedenleri

- Osmanlı ordusunun dağıtılması
- İşgallerin artması
- İstanbul Hükûmeti'nin yetersiz kalması
- Halkın canını, malını ve namusunu koruma isteği

Kuvâ-yı Millîye'nin Özellikleri

- Bölgesel direniş hareketleridir.
- Düzenli ordu niteliği yoktur.
- Halktan destek almıştır.
- Silahlı bir harekettir.
- İşgallerin yavaşlatılmasında etkili olmuştur.

📌 **Önemli Not:** Kuvâ-yı Millîye, düzenli ordunun kurulmasına kadar geçen sürede Millî Mücadele'nin temel gücü olmuştur.

Cemiyetler ve Millî Mücadele

- Mondros sonrası ortamda çeşitli cemiyetler kurulmuştur.
- Bu cemiyetler **Zararlı** ve **Yararlı (Millî)** cemiyetler olarak ikiye ayrılır.
- **Zararlı Cemiyetler** kendi içinde iki gruba ayrılırlar.

1.Azınlıkların Kurduğu Zararlı Cemiyetler

Cemiyet Adı	Amaçları
Mavri Mira	İstanbul ve çevresinde Rum Devleti kurmak
Pontus Rum Cemiyeti	Karadeniz'de Pontus Devleti kurmak
Etnik-i Eterya	Yunan çıkarlarını gerçekleştirmek
Hınçak ve Taşnak	Doğu Anadolu'da Ermeni Devleti kurmak
Alyans İsrailit	Yahudi çıkarlarını korumak

📌 Bu cemiyetler, **İtilaf Devletleriyle iş birliği yapmış ve Millî Mücadele'ye zarar vermiştir.**

2.Millî Varlığa Düşman Cemiyetler

Cemiyet Adı	Amaçları
İngiliz Muhipleri Cemiyeti	İngiliz mandasını savunmak
Wilson Prensipleri Cemiyeti	ABD mandasını kabul ettirmek
Kürt Teâli Cemiyeti	Doğu'da bağımsız Kürt devleti kurmak
Teâli İslam Cemiyeti	Halifelik yanlısı, Millî Mücadele karşıtı faaliyetler
Sulh ve Selamet-i Osmaniye	Saltanat yanlısı, işgallere karşı pasif tutum

📌 Bu cemiyetler, **manda ve himayeyi çözüm yolu olarak görmüştür.**

Yararlı(Millî) Cemiyetler

Cemiyet Adı	Faaliyet Alanı
Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk	Trakya'yı Yunan işgalinden korumak
İzmir Müdafaa-i Hukuk	İzmir'in işgalini önlemek
Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk	Doğu Anadolu'nun bütünlüğünü korumak
Trabzon Muhafaza-i Hukuk	Karadeniz'de Pontus'a karşı mücadele
Kilikyalılar Cemiyeti	Güney illerini korumak
Milli Kongre Cemiyeti	Millî Mücadele'yi basın-yayınla tanıtmak

📌 **Millî cemiyetlerin ortak amacı:**
Vatanın bütünlüğünü ve milletin bağımsızlığını korumak

Cemiyetlerin Millî Mücadele'ye Etkisi

- Millî bilincin oluşmasını sağladılar.
- Halkı işgallere karşı bilinçlendirdiler.
- Bölgesel direniş örgütlediler.
- Sonraki süreçte Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti çatısı altında birleştirildiler.

**MİLLÎ MÜCADELE'NİN HAZIRLIK DÖNEMİ
(1919 – 1920)**

**Mustafa Kemal Paşa'nın İstanbul'a Gelişi ve Çözüm
Arayışları**

- Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Osmanlı Devleti zor durumda kalmış, ülke toprakları işgallere açık hâle gelmiştir.
- Mustafa Kemal Paşa, 13 Kasım 1918'de İstanbul'a gelmiş ve burada vatanın kurtuluşu için çeşitli çözüm yollarını değerlendirmiştir.

Mustafa Kemal Paşa;

- Ordunun dağıtılması,
- İstanbul Hükûmeti'nin etkisizliği,
- İşgallerin hızla yayılması nedeniyle **kurtuluşun ancak milletin iradesine dayalı bir mücadeleyle mümkün olabileceğini** düşünmüştür.

✎ **"Geldikleri gibi giderler."** sözü, Mustafa Kemal'in işgallere karşı kararlılığını göstermektedir.

Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'a Gönderilişi

- Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Karadeniz Bölgesi'nde, özellikle Samsun ve çevresinde Türklerle Rumlar arasında çatışmalar yaşanmaya başlamıştır.
- İngiltere, bu durumu bahane ederek bölgenin işgal edilebileceğini İstanbul Hükûmeti'ne bildirmiştir.
- Bu gelişmeler üzerine İstanbul Hükûmeti, bölgede asayişli sağlamak ve karışıklıkları önlemek amacıyla Mustafa Kemal Paşa'yı 9. Ordu Müfettişi olarak Samsun'a göndermeye karar vermiştir.

**Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'a Gönderilme
Nedenleri**

**Mustafa Kemal Paşa'nın İstanbul Hükûmeti
tarafından verilen resmî görevleri şunlardır:**

- Bölgedeki Türk-Rum çatışmalarını sona erdirmek,
- Karadeniz'deki asayişsizliği ortadan kaldırmak,
- Osmanlı ordusuna ait silah ve cephanenin toplanmasını sağlamak,
- Dağınık hâlde bulunan millî direniş güçlerini dağıtmak,
- Mondros Ateşkes Antlaşması hükümlerinin uygulanmasını sağlamak.

✎ **Önemli Not:**

İstanbul Hükûmeti, Mustafa Kemal Paşa'yı Millî Mücadele'yi başlatması için değil, tam tersine direnişi engellemesi için Samsun'a göndermiştir.

Mustafa Kemal Paşa'nın Gerçek Amacı

Mustafa Kemal Paşa, Samsun'a giderken resmî görevlerinin aksine:

- İşgallere karşı millî direnişi başlatmayı,
- Halkı bilinçlendirmeyi,
- Dağınık direnişleri tek merkezde toplamayı,

- Mücadeleyi millet iradesine dayandırmayı amaçlamıştır.
- Bu nedenle Samsun'a çıkış, Millî Mücadele'nin fiilî başlangıcı kabul edilir.

✎ **19 Mayıs 1919, Türk milletinin bağımsızlık yolunda attığı ilk adımdır.**

Samsun Raporu (22 Mayıs 1919)

- Mustafa Kemal Paşa, Samsun'a çıktıktan kısa süre sonra bölgedeki durumu incelemiş ve İstanbul Hükûmeti'ne Samsun Raporu'nu göndermiştir.

Samsun Raporu Maddeleri (AYNEN)

- *Bölgede asayişsizlik yoktur.*
- *Karışıklıkların sebebi Türkler değil, Rum çeteleridir.*
- *Rumlar, Pontus Devleti kurmak amacıyla faaliyet göstermektedir.*
- *Türk halkı haksız yere suçlanmaktadır.*

Samsun Raporu'nun Yorumu

- İşgallerin haklı gerekçelere dayanmadığı ortaya konmuştur.
- Türk milletinin masum olduğu resmî belgelerle ispat edilmiştir.
- Mustafa Kemal Paşa, raporla birlikte İtilaf Devletleri'nin işgal politikasını çürütmüştür.
- Millî Mücadele'nin haklılığı ilk kez resmî bir belgeyle dile getirilmiştir.

✎ **Sonuç:**

Samsun Raporu, Millî Mücadele'nin ilk siyasî belgesi olarak kabul edilir.

Havza Genelgesi(28 Mayıs 1919)

- Mustafa Kemal Paşa, Samsun'dan Havza'ya geçerek mücadelenin halk desteğiyle yürütülmesi gerektiğini düşünmüş ve Havza Genelgesi'ni yayımlamıştır.

Havza Genelgesi Maddeleri

- **İşgallere karşı mitingler düzenlenecektir.**
- **İşgaller protesto edilecektir.**
- **Büyük devletlerin temsilciliklerine ve İstanbul Hükûmeti'ne telgraflar çekilecektir.**
- **Millî bilinci zedeleyecek davranışlardan kaçınılacaktır.**

Havza Genelgesi'nin Yorumu

- Halk ilk kez açıkça işgallere karşı tepki göstermeye çağırılmıştır.
- Millî Mücadele, bireysel direnişten kitlesel harekete dönüşmüştür.
- Kamuoyu oluşturulması hedeflenmiştir.
- Mustafa Kemal Paşa, halkı doğrudan sürecin içine katmıştır.

✎ **Önemli Sonuç:**

Havza Genelgesi ile Millî Mücadele ilk kez örgütlü ve planlı bir hâl almıştır.

Amasya Genelgesi (22 Haziran 1919)

✎ **Amasya Genelgesi Maddeleri**

- **Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.**
- **İstanbul Hükûmeti üzerine aldığı sorumluluğu yerine getirememektedir.**
- **Millletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.**
- **Sivas'ta millî bir kongre toplanacaktır.**
- **Her ilden milletin güvenini kazanmış üç delege gönderilecektir.**

Yorum:

- İlk kez Millî Mücadele'nin **gerekçesi, amacı ve yöntemi** açıklanmıştır.
- **Millî egemenlik** düşüncesi açıkça ifade edilmiştir.
- Sivas Kongresi'nin toplanacağı ilan edilmiştir.
- ☑ **Bu nedenle Amasya Genelgesi, Millî Mücadele'nin programı kabul edilir.**

Bilgi Notu:

- ✎ Amasya Genelgesi'nden sonra İstanbul Hükûmeti, Mustafa Kemal Paşa'yı geri çağırması; Mustafa Kemal Paşa ise İstanbul'a gitmeyerek askerlik mesleğinden istifa etmiş ve Millî Mücadele'yi sivil bir lider olarak sürdürmüştür.
- ✎ Erzurum Kongresi'ne sivil olarak katılması ve kongre başkanı seçilmesi, Millî Mücadele'nin millet iradesine dayandığını göstermiştir.

Erzurum Kongresi

(23 Temmuz – 7 Ağustos 1919)

✎ **Erzurum Kongresi Kararları**

- **Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz.**
- **Her türlü yabancı işgaline karşı millet birlikte direnecektir.**
- **Kuvâ-yı Millîye'yi etkin, millî iradeyi hâkim kılmak esastır.**
- **Manda ve himaye kabul olunamaz.**
- **Meclis-i Mebusan'ın toplanması ve hükûmet işlerinin denetlenmesi gereklidir.**

Yorum:

- **Millî egemenlik** anlayışı güçlenmiştir.
- **Manda ve himaye** ilk kez kesin olarak reddedilmiştir.
- Erzurum Kongresi, **ilk millî kongredir** (Toplanma amacı bakımından **bölgesel**, aldığı kararlar bakımından **millî**).
- İlk kez Temsil Heyeti kurulmuştur. (Bölgesel olarak.)

Sivas Kongresi (4–11 Eylül 1919)

✎ **Sivas Kongresi Kararları**

- **Millî cemiyetler "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adı altında birleştirilmiştir.**
- **Temsil Heyeti tüm vatanı temsil eder hâle getirilmiştir.**

- **Manda ve himaye kesin olarak reddedilmiştir.**
- **Basın yoluyla kamuoyu oluşturulacaktır.(İrade-i Milliye)**
- **Temsil Heyeti, fiilen bir yürütme organı** gibi çalışmaya başlamıştır.

Yorum:

- Millî Mücadele ulusal nitelik kazanmıştır.
- Dağınık direniş ve bölgesel direniş cemiyetleri tek çatı altında toplanmıştır.
- Temsil Heyeti, İstanbul Hükûmeti'ne alternatif bir güç hâline gelmiştir.
- Temsil Heyeti Millî Mücadele'nin haklılığını halka anlatmak ve kamuoyu oluşturmak amacıyla **İrade-i Milliye Gazetesi** çıkarmıştır.

Not: Mustafa Kemal Paşa'nın İstanbul ile haberleşmeyi kesmesi üzerine Damat Ferit Paşa istifa etmiş ve yerine Millî Mücadele'ye daha yakın olan Ali Rıza Paşa Hükûmeti kurulmuştur; böylece Temsil Heyeti ile İstanbul Hükûmeti arasında olumlu bir ilişki başlamıştır.

Amasya Görüşmeleri (20–22 Ekim 1919)

- Sivas Kongresi'nden sonra İstanbul Hükûmeti, Anadolu'daki millî hareketin gücünü kabul etmek zorunda kalmıştır. Bu nedenle Amasya'da Temsil Heyeti ile İstanbul Hükûmeti arasında görüşmeler yapılmıştır.

Görüşmeye Katılanlar

Temsil Heyeti adına: Mustafa Kemal Paşa

İstanbul Hükûmeti adına: Bahriye Nazırı Salih Paşa

✎ **Önemi:**

Bu görüşmelerle İstanbul Hükûmeti, Temsil Heyeti'nin varlığını ilk kez resmen kabul etmiştir.

Amasya Görüşmeleri'nde Alınan Kararlar

- **Meclis-i Mebusan, İstanbul dışında güvenli bir yerde toplanacaktır.**
- **Türk vatanı bir bütündür, parçalanamaz.**
- **Azınlıklara, siyasi egemenliği ve sosyal dengeyi bozacak ayrıcalıklar verilmeyecektir.**
- **Sivas Kongresi kararları, İstanbul Hükûmeti tarafından tanınacaktır.**
- **Osmanlı Devleti ile İtilaf Devletleri arasında yapılacak barış görüşmelerine Temsil Heyeti'nin görüşleri alınacaktır.**

Amasya Görüşmeleri'nin Yorumu

- İstanbul Hükûmeti, Temsil Heyeti'nin varlığını resmen kabul etmiştir.
- Millî Mücadele, hukukî bir zemin kazanmaya başlamıştır.
- Millî irade anlayışı güçlenmiştir.
- TBMM'nin açılmasına giden süreç hızlanmıştır.

✎ **Önemli Sonuç:**

Amasya Görüşmeleri, İstanbul Hükûmeti ile Temsil Heyeti arasında yapılan ilk ve tek resmî görüşmedir.

**Temsil Heyeti'nin Ankara'ya Gelmesi
(27 Aralık 1919)**

- Amasya Görüşmeleri'nden (20–22 Ekim 1919) sonra alınan kararlar doğrultusunda, Son Osmanlı Mebusan Meclisi'nin açılması kararlaştırılmıştır.
- Ancak Mustafa Kemal Paşa, İstanbul'un işgal tehlikesi altında olması nedeniyle Meclisin İstanbul'da toplanmasını güvenli bulmamıştır.

Nedeni ise:

- İstanbul'un işgal altında olması,
- Milletvekillerinin baskı altında kalma ihtimali,
- Millî Mücadele'nin Anadolu'dan yönetilmesi gerekliliğidir.

- Buna rağmen Meclis, 12 Ocak 1920'de İstanbul'da açılmıştır.
- Bu nedenle Mustafa Kemal Paşa ve Temsil Heyeti, 27 Aralık 1919'da Ankara'ya gelmiştir.
- Mustafa Kemal Paşa, yapılan seçimler sonucunda Erzurum milletvekili seçilmiştir.
- Ancak İstanbul'a gitmeyerek Ankara'da kalmayı tercih etmiştir. Bunun nedeni:

Ankara'nın Seçilme Nedenleri

- İşgal edilmemiş güvenli bir şehir olması
- Anadolu'nun ortasında bulunması
- Ulaşım ve haberleşme imkânlarının elverişli olması
- Batı Cephesi'ne yakın olması

- ✚ Mustafa Kemal Paşa, İstanbul'a giden milletvekilleriyle Ankara'da görüşerek Meclis'te izlenecek yol hakkında bazı isteklerde bulunmuştur.

- ✚ Mustafa Kemal Paşa'nın İstanbul'a Giden Milletvekillerinden

Üç Temel İsteği

- Mecliste **Müdafai Hukuk** grubunun kurulması
→ Millî Mücadele'yi savunan milletvekillerinin birlikte hareket etmesi istenmiştir.
(Bu doğrultuda **Felah-ı Vatan** Grubu kurulmuştur.)
- Misak-ı Millî kararlarının kabul edilmesi
→ Millî Mücadele'nin hedeflerinin Meclis tarafından resmen benimsenmesi amaçlanmıştır.
- Kendisinin meclis başkanı seçilmesi
→ Meclisin kapanması durumunda meclisi meclis başkanı yetkisiyle açabilmek.

**Misak-ı Millî'nin Kabulü
(28 Ocak 1920)**

- Son Osmanlı Mebusan Meclisi, 28 Ocak 1920'de Misak-ı Millî (Ulusal Yemin) kararlarını kabul etmiştir. Bu kararlar, Türk milletinin

bağımsızlık ve vatan anlayışını ortaya koymuştur.

Misak-ı Millî Kararları

- Türk vatanının sınırları, Türk çoğunluğunun yaşadığı yerler esas alınarak belirlenmiştir.
- Mondros Ateşkes Antlaşması sırasında işgal edilmeyen yerler bir bütündür, parçalanamaz.
- Kapitülasyonlar kabul edilemez.
- Azınlıklara, Türk milletinin egemenliğini zedeleyecek ayrıcalıklar verilemez.
- Boğazların güvenliği sağlanacak, ancak egemenlik hakkı korunacaktır.

✚ **Önemi:**

Misak-ı Millî, Millî Mücadele'nin hedeflerini belirleyen belge olmuştur.

İstanbul'un İşgali (16 Mart 1920)

- Misak-ı Millî'nin ilan edilmesi, İtilaf Devletlerini rahatsız etmiş ve bunun üzerine 16 Mart 1920'de İstanbul resmen işgal edilmiştir.
- İstanbul'un İşgalinin Sonuçları
- Mebusan Meclisi dağıtılmıştır.
- Bazı milletvekilleri tutuklanmış veya sürgüne gönderilmiştir.
- İstanbul Hükûmeti tamamen etkisiz hâle gelmiştir.

✚ **Yorum:**

Bu gelişme, ulusal egemenliğin İstanbul'dan yönetilemeyeceğini kesin olarak ortaya koymuştur.

**Büyük Millet Meclisi'nin Açılması
(23 Nisan 1920)**

- İstanbul'un işgal edilmesi üzerine Mustafa Kemal Paşa, egemenliğin millete ait olduğu yeni bir meclisin açılmasını zorunlu görmüştür.
- Bu doğrultuda 23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) açılmıştır.

TBMM'nin Özellikleri

- Egemenlik kayıtsız şartsız millete aittir anlayışı benimsenmiştir.
- Meclis, hem yasama hem yürütme yetkisini elinde toplamıştır. (**Güçler Birliği**)
- Hükûmet, meclis içinden seçilmiştir. Meclis Başkanı aynı zamanda Hükûmet başkanıdır. (**Meclis Hükûmeti Sistemi**)
- Millî Mücadele'nin yönetimi TBMM'ye geçmiştir.

✚ **Önemi:**

- TBMM'nin açılmasıyla **ulusal egemenlik** fiilen hayata geçirilmiştir.
- TBMM'nin Millî Mücadele Açısından Önemi
- **Millî irade** resmen yönetime yansımıştır.
- İstanbul Hükûmeti'nin etkisi sona ermiştir.
- Millî Mücadele, meşru ve hukuki bir temele oturmuştur.
- Yeni Türk Devleti'nin temelleri atılmıştır.

BÜYÜK MİLLET MECLİSİ'NE YÖNELİK AYAKLANMALAR Ayaklanmaların Genel Nedenleri

- ❖ TBMM'nin açılmasından sonra Millî Mücadele'yi engellemek isteyen iç ve dış güçler, Anadolu'da çeşitli ayaklanmalar çıkarmıştır.

Ayaklanmaların Ortaya Çıkma Nedenleri

- Halkın bir kısmının TBMM'yi yeterince tanımaması
- İstanbul Hükûmeti ve Damat Ferit Paşa'nın Millî Mücadele karşıtı propagandaları
- Halifelik ve saltanat yanlısı düşünceler
- İtilaf Devletleri'nin TBMM'yi zayıflatma isteği

İstanbul Hükûmeti Tarafından Çıkarılan Ayaklanmalar

- ❖ Bu ayaklanmalar, Damat Ferit Paşa Hükûmeti tarafından TBMM'yi etkisiz hâle getirmek amacıyla çıkarılmıştır.

Amaç

- TBMM'nin otoritesini sarsmak
- Millî Mücadele'yi başarısız kılmak

Ayaklanma	Açıklama
Kuvâ-yı İnzibatiye (Halifelik Ordusu)	✓ İngilizler tarafından desteklenen bu ayaklanma, Süleyman Şefik Paşa komutasındaki Kuvâ-yı İnzibatiye birliklerinin Geyve Boğazı civarındaki Kuvâ-yı Millîye birliklerine saldırılarıyla gerçekleşti. ✓ İsyan, Batı Cephesi Komutanı Ali Fuat Paşa'nın ve Çerkez Ethem'in birlikleri tarafından bastırıldı
Ahmet Anzavur İsyanı	✓ İngilizler tarafından desteklenen ayaklanma, Ahmet Anzavur önderliğinde Susurluk, Gönen ve Ulubat civarında çıkarıldı. ✓ Kuvâ-yı Millîye birlikleri tarafından bastırıldı.

İstanbul Hükûmeti ve İtilaf Devletleri'nce Çıkarılan Ayaklanmalar

Amaç	Büyük Millet Meclisi'nin otoritesini zayıflatmak ve Millî Mücadele'yi başarısız kılmak.
Ayaklanmaları Çıkarıcılar	Yerel güç odakları ve bazı aşiret liderleri
Destekleyen Güçler	Damat Ferit Paşa Hükûmeti ve Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 7. maddesini uygulamak isteyen İtilaf Devletleri
Örnek Ayaklanmalar	Çapanoğlu, Şeyh Eşref, Koçgiri, Delibaş Mehmet, Cemil Çeto, Çopur Musa, Millî Aşireti Ayaklanmaları
Sonuç	Ayaklanmalar TBMM tarafından bastırılmış, düzenli ordunun gerekliliği ortaya çıkmıştır

Azınlıklar Tarafından Çıkarılan Ayaklanmalar

- ❖ Azınlıklar, İtilaf Devletlerinin desteğiyle Anadolu'yu parçalamayı amaçlamıştır.

Amaç

- Anadolu'da bağımsız devletler kurmak
- Millî Mücadele'yi zayıflatmak

Ayaklanma	Amaç
Pontus Rum Ayaklanması	Karadeniz'de Rum Devleti kurmak
Ermeni Ayaklanmaları	Doğu Anadolu'da Ermeni Devleti kurmak

➤ Sonuç:

Bu ayaklanmalar, düzenli ordu tarafından bastırılmıştır.

Kuvâ-yı Millîye Yanlısı Olup Sonradan Çıkan Ayaklanmalar

- ❖ Başlangıçta Millî Mücadele'yi destekleyip, sonradan TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmalardır.

Ayaklanmaların Ortaya Çıkışı	Başlangıçta Millî Mücadele'yi destekleyen bazı Kuvâ-yı Millîye birliklerinin daha sonra TBMM'ye karşı ayaklanması
Ayaklanmaların Temel Nedenleri	• Halktan zorla silah, para ve yiyecek toplamaları, • Düzenli orduya katılmak istememeleri;
Amaçları	Kendi güçlerini korumak ve bağımsız hareket etmeye devam etmek
Başlıca Ayaklanmalar	➤ Çerkez Ethem Ayaklanması, ➤ Demirci Mehmet Efe Ayaklanması

➤ Sonuç:

TBMM'nin otoritesi güçlendirilmiş, düzenli ordunun önemi anlaşılmıştır.

Ayaklanmaların TBMM'ye Etkileri

TBMM'nin otoritesi geçici olarak zayıflamıştır.

Zaman ve asker kaybı yaşanmıştır.

Ancak ayaklanmalar bastırıldıkça TBMM'nin otoritesi güçlenmiştir.

TBMM'nin Ayaklanmalara Karşı Aldığı Tedbirler

Tedbir	Açıklama
Hıyanet-i Vataniye Kanunu	TBMM'ye karşı çıkanlar vatan haini ilan edilmiştir.
İstiklal Mahkemeleri	Ayaklanmaları hızlı şekilde bastırmak için kurulmuştur.
Düzenli Ordu	Kuvâ-yı Millîye yerine düzenli ordu kurulmuştur.
Basın-Yayın	Halk bilinçlendirilmiştir.

**SEVR ANTLAŞMASI VE ANTLAŞMAYA TEPKİLER
ÖLÜ DOĞAN BİR ANTLAŞMA**

- İtilaf Devletleri, Paris Barış Konferansı'nda diğer İtilaf Devletleri ile bir antlaşma yapamamış, Osmanlı Devleti ile yapılacak barış antlaşmasını geciktirmiştir.
- **Bunun nedeni**, İtilaf Devletleri'nin kendi aralarında paylaşım konusunda anlaşmazlığa düşmesi ve Türk milletinin işgallere karşı başlattığı direniştir.
- Millî Mücadele hareketinin her geçen gün büyümesi ve teşkilatlanması, İtilaf Devletleri'nin endişelenmesine yol açtı.
- İtilaf Devletleri, bu süreçte Osmanlı Devleti'ni istedikleri doğrultuda antlaşma yapmaya zorladı.
- Yapılacak sözde barış antlaşması ile Osmanlı Devleti parçalanacak ve Millî Mücadele hareketi yok edilmeye çalışılacaktır.
- San Remo Konferansı'nda Osmanlı Devleti adına Tefik Paşa başkanlığındaki bir heyet katıldı.
- Ancak Osmanlı heyeti, taslağın kabul edilemez olduğunu belirtti.
- Bunun üzerine Yunan ordusu Batı Anadolu'da ilerlemeye başladı.
- Bu durum karşısında Yunan ordusu Balıkesir, Uşak ve Bursa'yı ele geçirdi. Anadolu'nun direnci kırılmak istendi.
- Bu gelişmeler üzerine Osmanlı Meclis-i Mebusan kapatıldı. İstanbul Hükümeti, İtilaf Devletleri'nin baskısıyla **Sevr Antlaşması'nı** imzalamak zorunda kaldı.

SINIRLARLA İLGİLİ MADDELERİ

Madde	Yorum / Anlamı
Ege'nin büyük bir kısmı Midye-Büyükçekmece çizgisinin batısında kalan Trakya ile İzmir ve Boğazlar Yunanistan'a bırakılacaktır.	Osmanlı Devleti Ege ve Trakya'dan koparılmış, Batı Anadolu Yunan işgaline açılmıştır.
Urfa, Mardin, Antep, Suriye Fransa'ya bırakılacaktır.	Güney sınırlarımız parçalanmış, Fransa Anadolu'ya yerleşmiştir.
Adana, Kayseri, Malatya ve Sivas'a kadar uzanan bölge Fransa denetim alanı olacaktır.	İç Anadolu'ya kadar uzanan geniş bir alan yabancı denetimine verilmiştir.
Rodos ve On İki Ada ile Aydın ve Çine Çayı'nın güneyinden başlayan Batı Anadolu, Antalya ve Konya yöresi İtalya'ya verilecektir.	İtalya, Batı ve Güney Anadolu'da etkin hâle getirilmiştir.
Arabistan ve Irak (Musul dâhil) İngiltere'ye bırakılacaktır.	Osmanlı'nın Orta Doğu hâkimiyeti tamamen sona ermiştir.

SEVR ANTLAŞMASI'NIN SİYASİ MADDELERİ

Madde	Yorum / Anlamı
İstanbul, Osmanlı Devleti'nin başkenti olacak ancak barış şartlarına uyulmazsa Türklerden geri alınacaktır.	Başkent bile İtilaf Devletleri'nin kontrolü altına alınmıştır.
Boğazlar, savaş ve barış zamanında tüm devletlerin gemilerine açık tutulacak ve Boğazların idaresi uluslararası bir kurul tarafından denetlenecektir.	Türkiye'nin egemenliği Boğazlar üzerinde tamamen kaldırılmıştır.
Azınlıklara geniş haklar tanınacaktır.	İç işlerine yabancı devletlerin karışmasının önü açılmıştır.
Doğu Anadolu'da bir Ermeni, bir de Kürt devleti kurulacaktır.	Anadolu'nun parçalanması resmîleştirilmiştir.

SEVR ANTLAŞMASI'NIN ASKERİ MADDELERİ

Madde	Yorum / Anlamı
Osmanlı Devleti'nde zorunlu askerlik kaldırılacaktır. Osmanlı ordusu jandarma gücü dâhil olmak üzere 50.700 kişiden oluşacaktır.	Osmanlı Devleti savunmasız bırakılmıştır.
Osmanlı ordusunda tank, ağır makineli tüfek, top ve uçak olmayacaktır.	Askerî gücü tamamen yok edilmiştir.
Deniz kuvvetleri 13 savaş gemisini geçmeyecektir.	Deniz savunması da ortadan kaldırılmıştır.

SEVR ANTLAŞMASI'NIN EKONOMİK MADDELERİ

Madde	Yorum / Anlamı
Adli ve mali kapitülasyonlar genişletilerek bütün devletler faydalanacaktır.	Osmanlı ekonomik bağımsızlığını kaybetmiştir.
Çeşitli nedenlerle alınan Hristiyan azınlıkların zararları Osmanlı Devleti tarafından karşılanacaktır.	Devletin mali yükü artırılmıştır.
Osmanlı maliyesi İtilaf Devletleri'nce oluşturulacak bir komisyon tarafından denetlenecektir.	Ekonomik egemenlik tamamen sona ermiştir.
Osmanlı Devleti savaş tazminatı ödeyecektir.	Zaten zayıf olan ekonomi daha da çökmüştür.

SEVR ANTLAŞMASI'NIN SONUÇLARI VE TEPKİLER

- Sevr Antlaşması, Türk milletine dayatılmış ağır ve haksız bir antlaşmadır.
- Osmanlı Devleti'nin egemenliği fiilen sona ermiştir.
- Türk halkı Sevr Antlaşması'nı kabul etmemiştir.
- Millî Mücadele'nin haklılığı ve gerekliliği daha da güçlenmiştir.
- Antlaşma, TBMM tarafından kesin olarak reddedilmiştir.
- Sevr, Türk milletinin bağımsızlık azmini artırmıştır.

✎ Mustafa Kemal Atatürk'e göre Sevr:

"Sevr Antlaşması Türk milletine karşı yapılmış bir idam fermanıdır."